

Problémy eurozóny a jejich vliv na postavení EU v globální ekonomice

Jan Jedlička

manažer EU Office ČS

NEWTON College, 10. dubna 2015

Obsah prezentace

1. Vývoj postavení EU v globálním prostředí
2. Aktuální (a nedávné) problémy eurozóny
3. Závěrečné dějství řecké tragédie se blíží

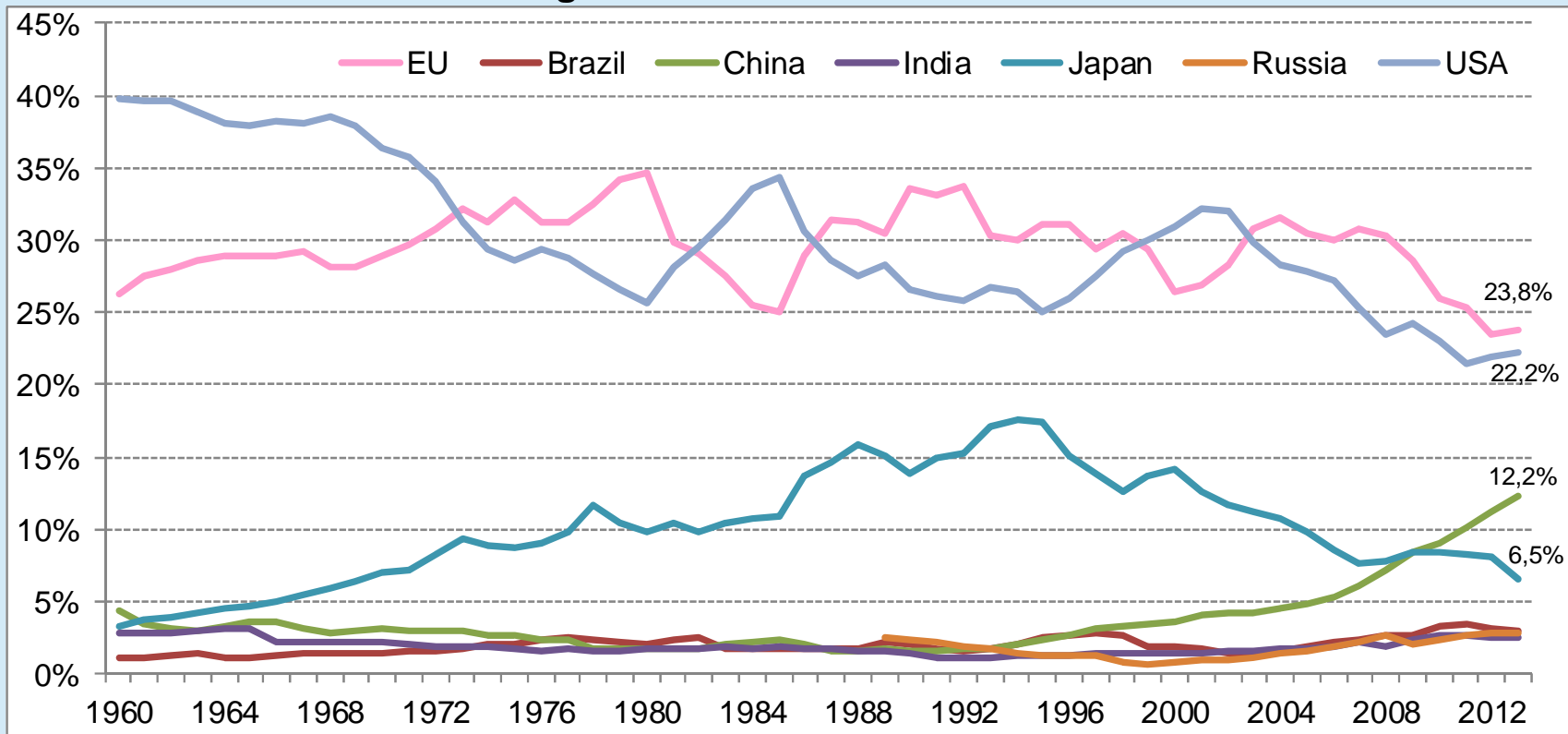

1.

Vývoj postavení EU v globálním prostředí

Podíl ekonomik zemí EU neustále klesá...

Podíl HDP hlavních velmocí na globální ekonomice od roku 1960

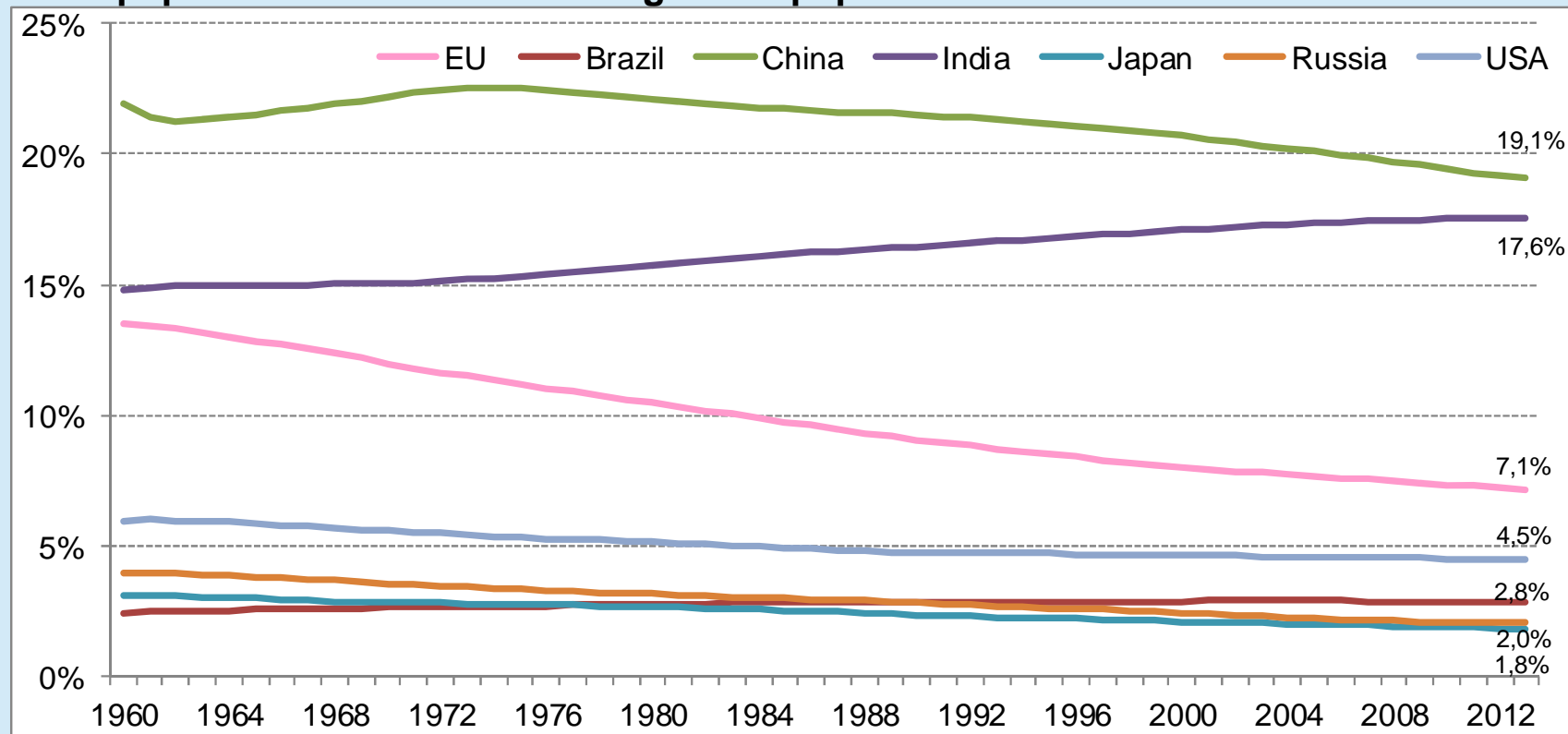

Zdroj: World bank

Za jak dlouho Čína předhoní USA a EU?

Podíl populace EU klesá rychleji než HDP

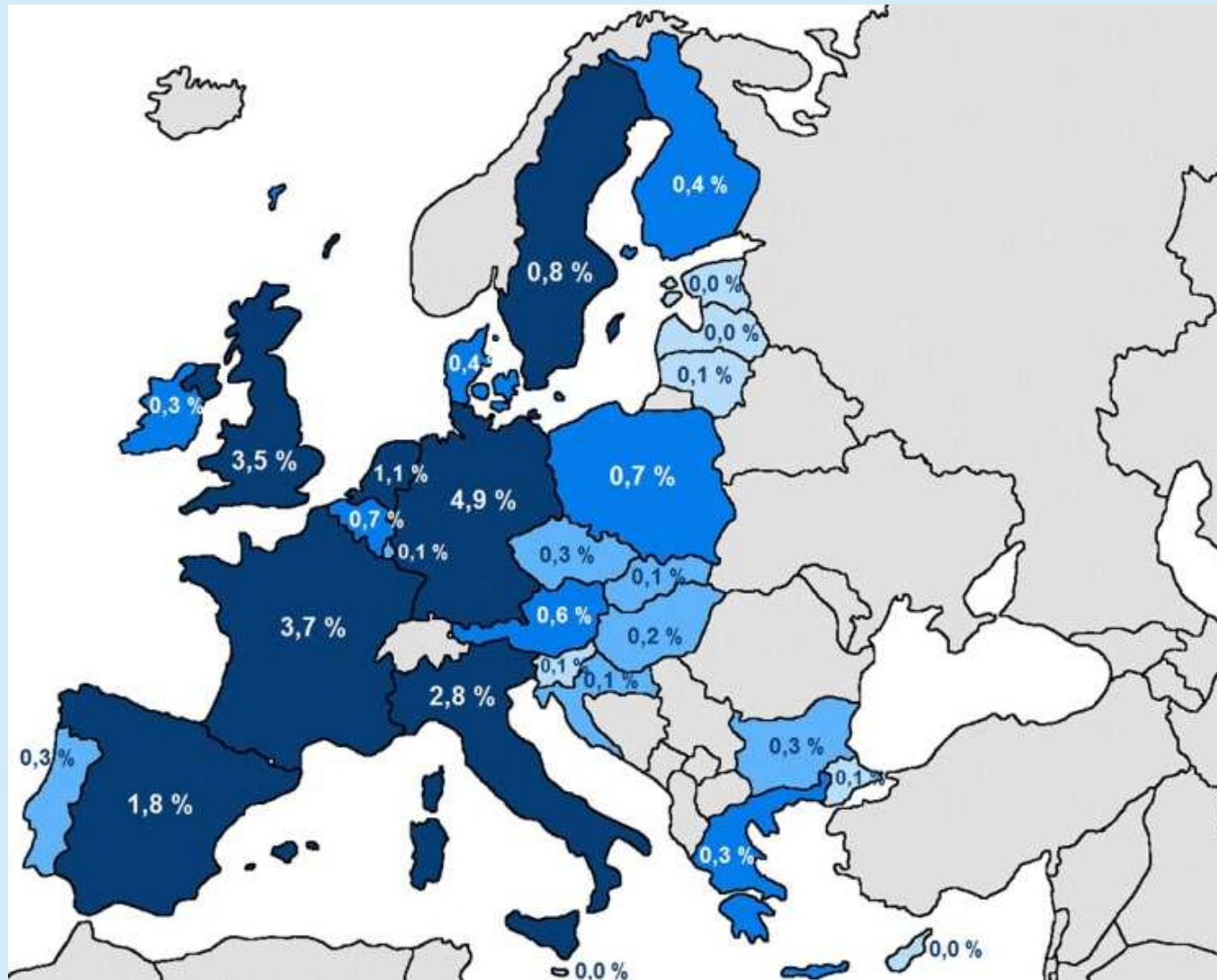
Podíl populace hlavních velmocí na globální populaci od roku 1960

Zdroj: World bank

podíl populace roste pouze Indii a Brazílii; nejvíce klesá EU

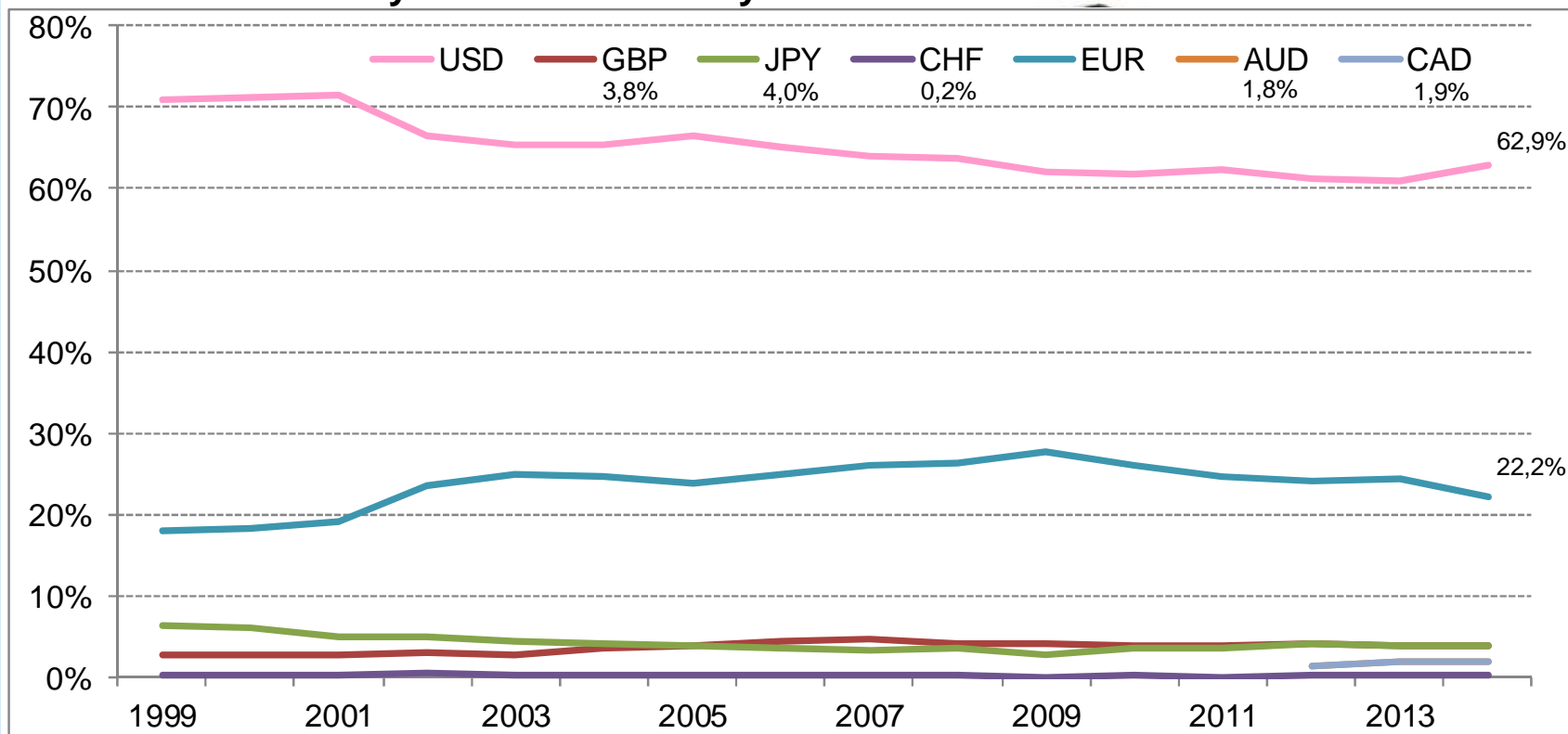
Evropské státy jsou malé a trpasličí

*Podíl na
světovém
HDP
v roce 2013
v %
(World bank)*

Od finanční krize ztrácí euro důvěru mezi centrálními bankami...

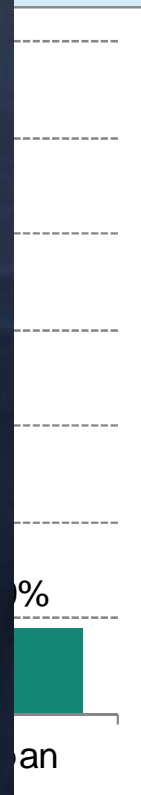
Podíl hlavních světových měn na devizových rezervách centrálních bank

Zdroj: MMF

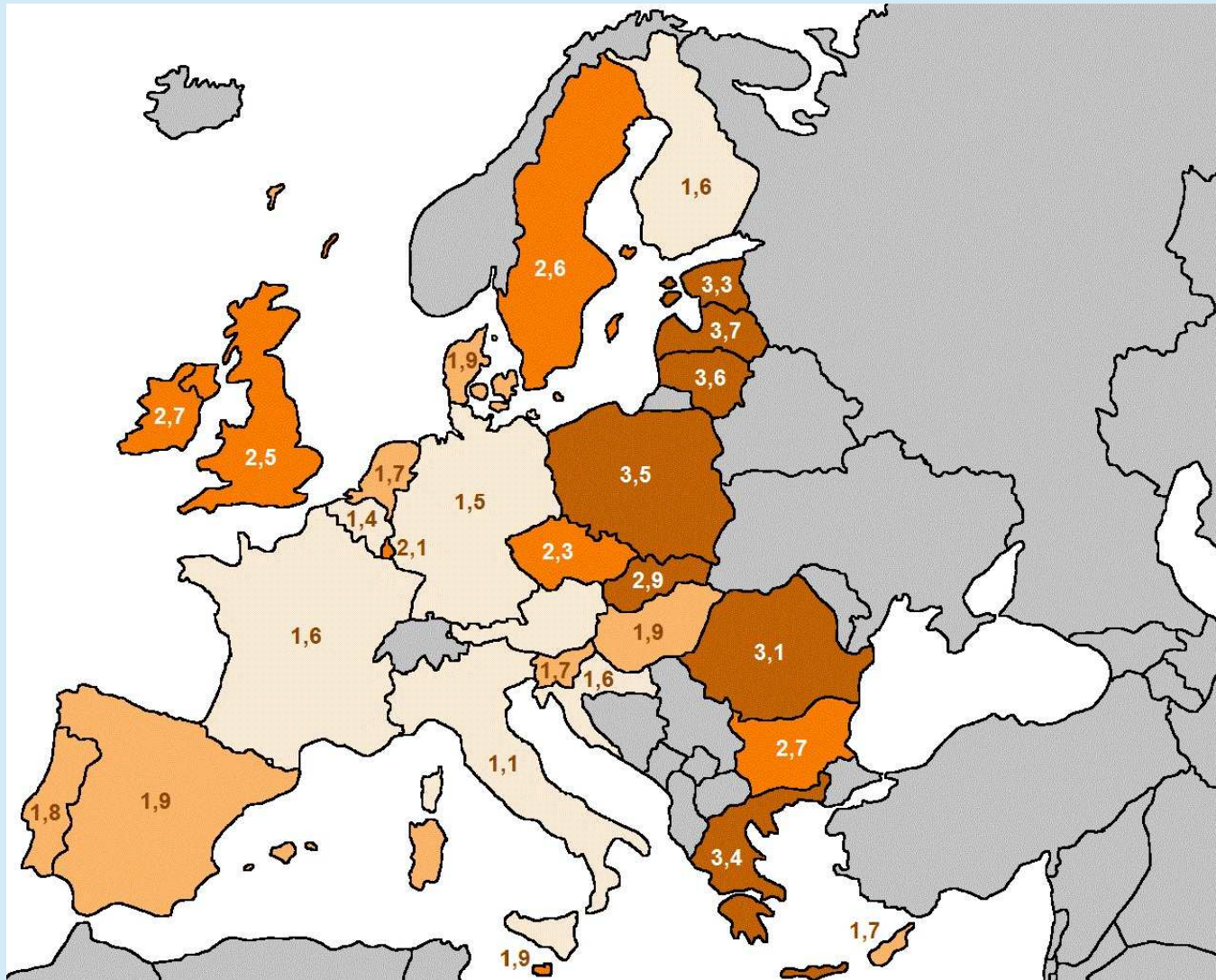
od finanční krize 2008-2009 EUR ztrácí pozice

EU se hospodářským tygrem nestane

tahouny globálního růstu zůstanou Čína a Indie

V Evropě nejvíce poroste Polsko a Pobaltí

*Průměrný
roční růst
HDP v letech
2015-2019
v %
(MMF)*

2.

Aktuální (a nedávné) problémy eurozóny

Nejen eurozóna trpí dluhy

Veřejný dluh

- **Řecko** – chronická zadluženost a nízká konkurenceschopnost
- **Portugalsko** – zadluženost a slabé banky
- **Maďarsko** – zadluženost

ČR	EMU	USA
		44 %
		89 %
		106 %

Soukromý dluh

- **USA** – bankovníctví (hypotéční krize + fin. deriváty)
- **Island** – bankovníctví (investice do finančních derivátů)
- **Irsko** – bankovníctví (investice do realit + fin. derivátů)
- **Španělsko** – bankovníctví (investice do realit)
- **Kypr** – bankovníctví (investice do řeckých CP)

NEJZADLUŽENĚJŠÍ STÁT

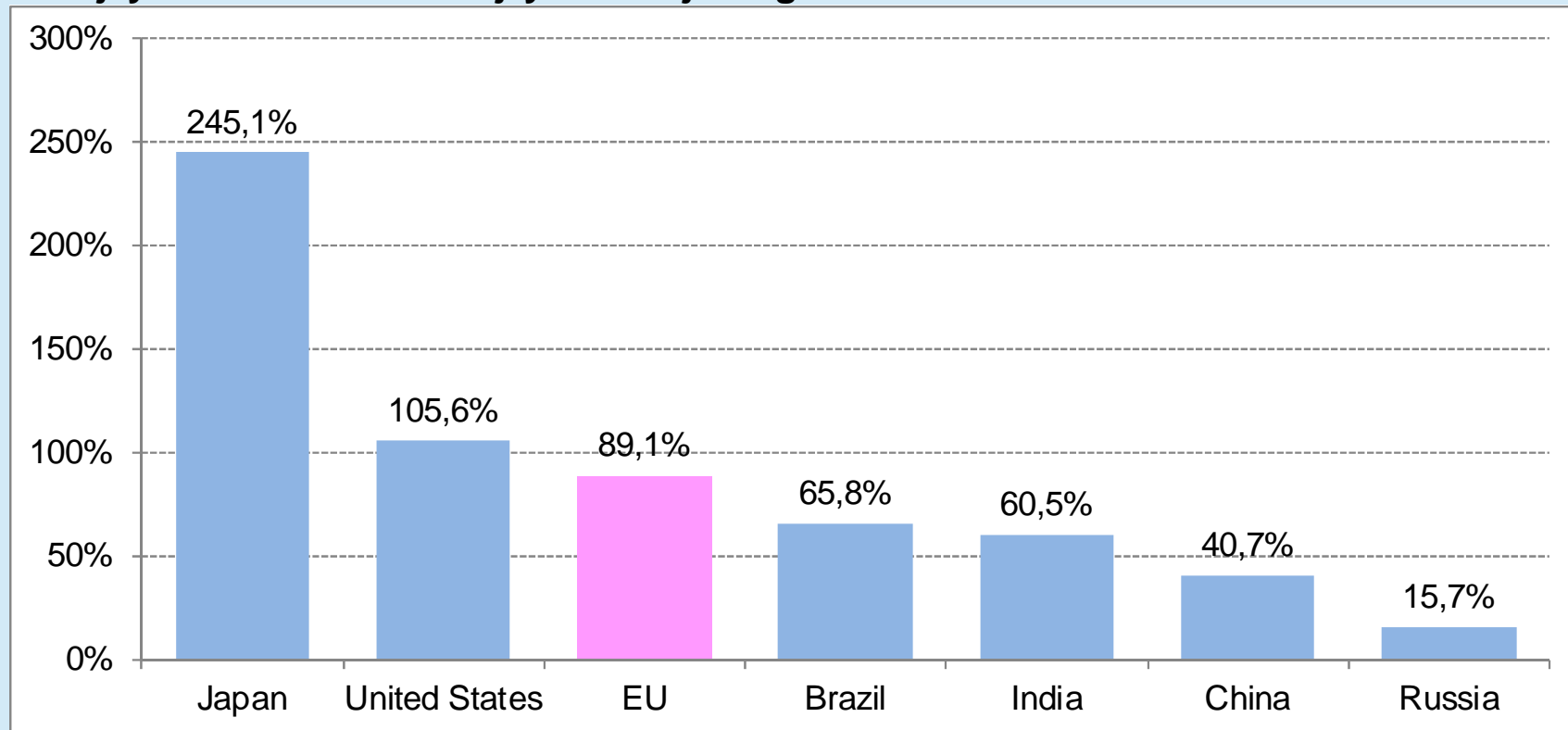

Slepota věřitelů

- až do roku 2008 **minimální spready** (marže) u PIIGS
- **ČR** dříve vnímána rizikověji než PIIGS (ačkoliv méně zadlužena)
- **selhání ratingových** agentur (analytiků i akademiků)

Pozice zemí ovlivní dluhové břemeno...

Veřejný dluh vůči HDP v nejvýznamnějších globálních ekonomikách v roce 2014

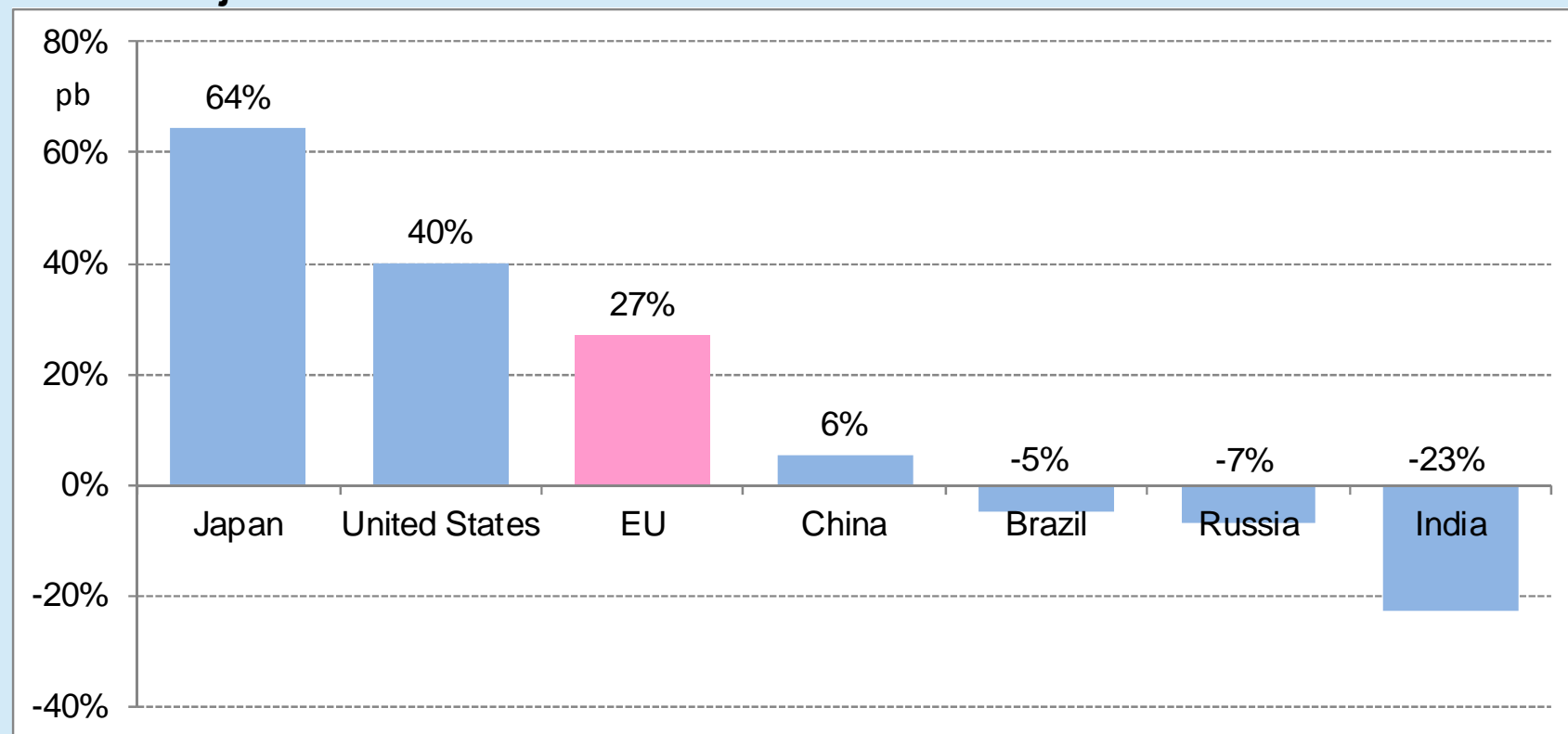

Zdroj: MMF

- *zadlužený Západ versus zbytek světa*
- *Evropa „nejméně“ zadlužená část západní civilizace*

... stejně jako jeho dynamika

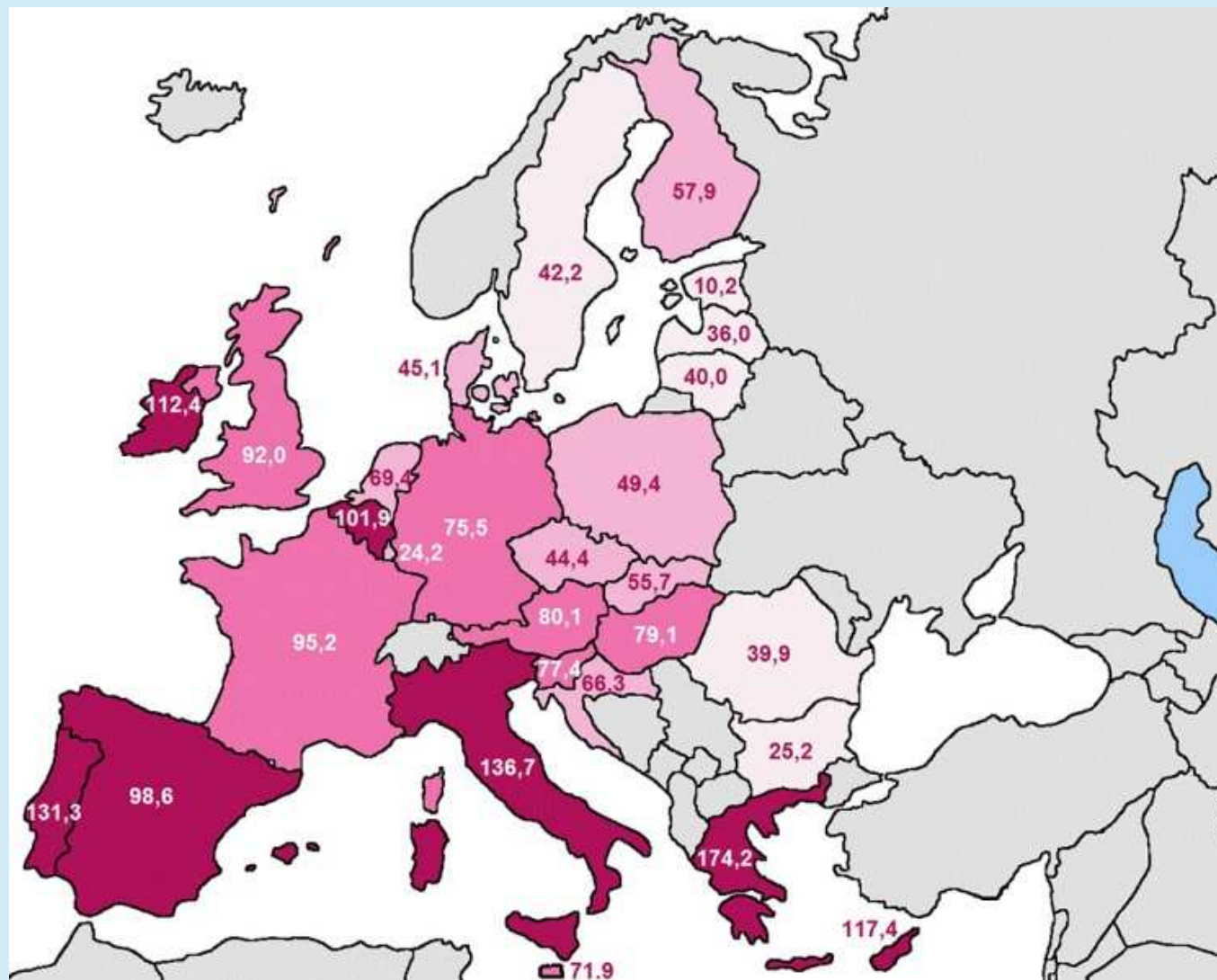
Změna veřejného dluhu vůči HDP v letech 2004-2014

Zdroj: MMF

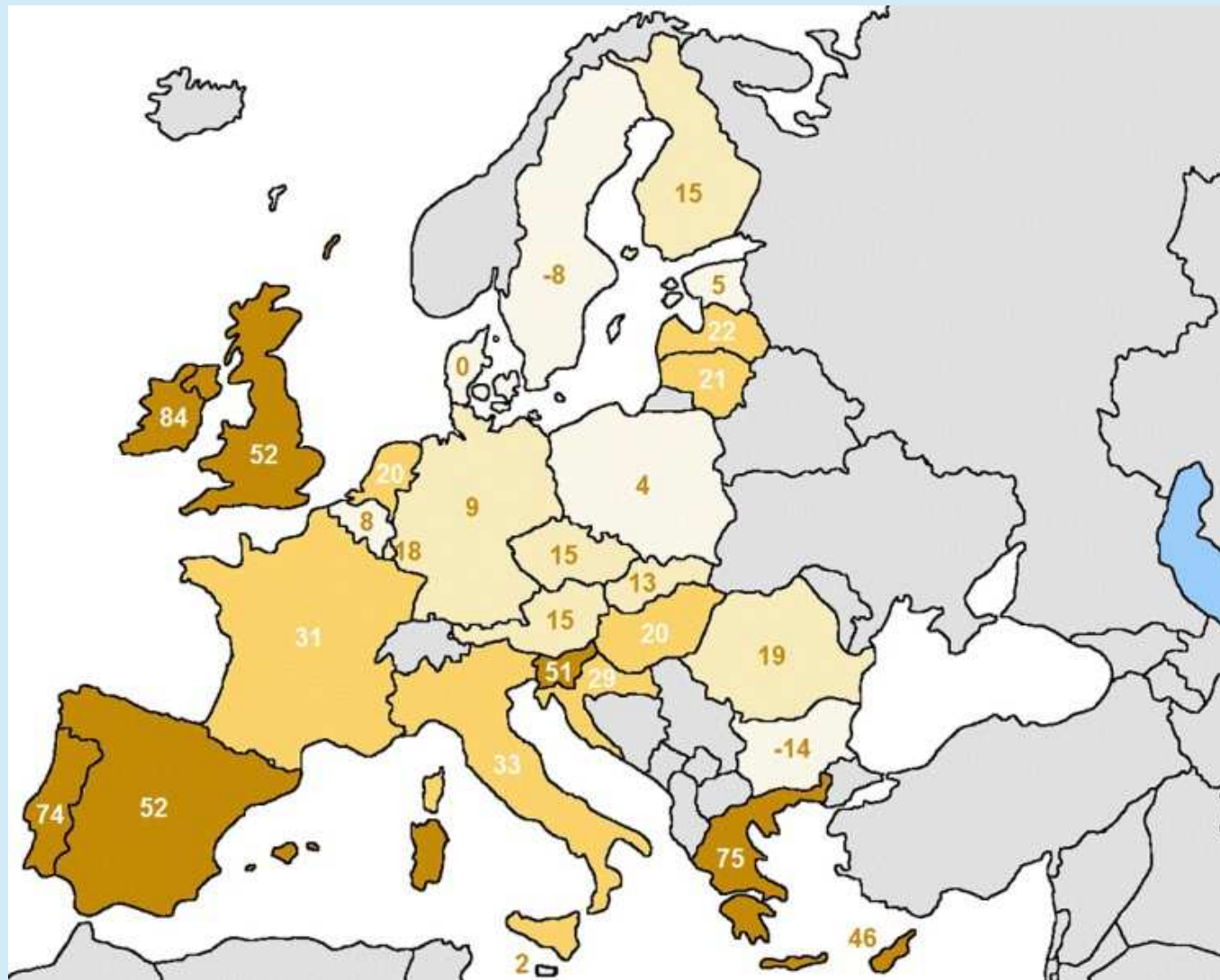
- *Západu nejvíce rostou dluhy v poslední dekádě*
- *ostatním světovým ekonomikám zadlužení stagnovalo/klesalo*

Jižní křídlo eurozóny s nejvyššími dluhy...

Veřejný dluh
k HDP
v roce 2014
v %
(MMF)

... i s nejrychlejším zadlužováním

*Nárůst
veřejného
dluhu k HDP
v 2004-2014
v pb
(MMF)*

Záchranné balíčky získaly: Irsko

	Economic Adjustment Programme for Ireland
Datum uzavření ¹⁾	15. prosince 2010
Poskytnuto na období	2011 – XII/2013
Objem v mld. eur	85 (22,5 EU/EFSM + 17,7 EFSF + 3,8 UK + 0,6 SE + 0,4 DK + 22,5 MMF + 17,5 Ireland ²⁾)

Zdroj: Evropská komise (DG Ecfm), 1) schválení Memorandum of Understanding irským parlamentem, 2) Treasury cash buffer and investments of the National Pension Reserve Funds

program ukončen 31.12.2013, Irsko ve fázi splácení

Záchranné balíčky získaly: Portugalsko

	Economic Adjustment Programme for Portugal
Datum uzavření ¹⁾	17. května 2011
Poskytnuto na období	2011 – VI/2014
Objem v mld. eur	78 (26 EU/EFSM + 26 EFSF + 26 MMF)

Zdroj: Evropská komise (DG Ecfm), 1) podpis Memorandum of Understanding

program ukončen VI/2014, Portugalsko ve fázi splácení

Záchranné balíčky získaly: Španělsko

	Financial Sector Adjustment Programme for Spain
Datum uzavření ¹⁾	23. července 2012
Poskytnuto na období	2012 – XII/2013
Objem v mld. eur	až 100 (100 EFSF/ESM)

Zdroj: Evropská komise (DG Ecfm), 1) podpis Memorandum of Understanding

program ukončen I/2014, čerpáno jen 41,3 mld. eur

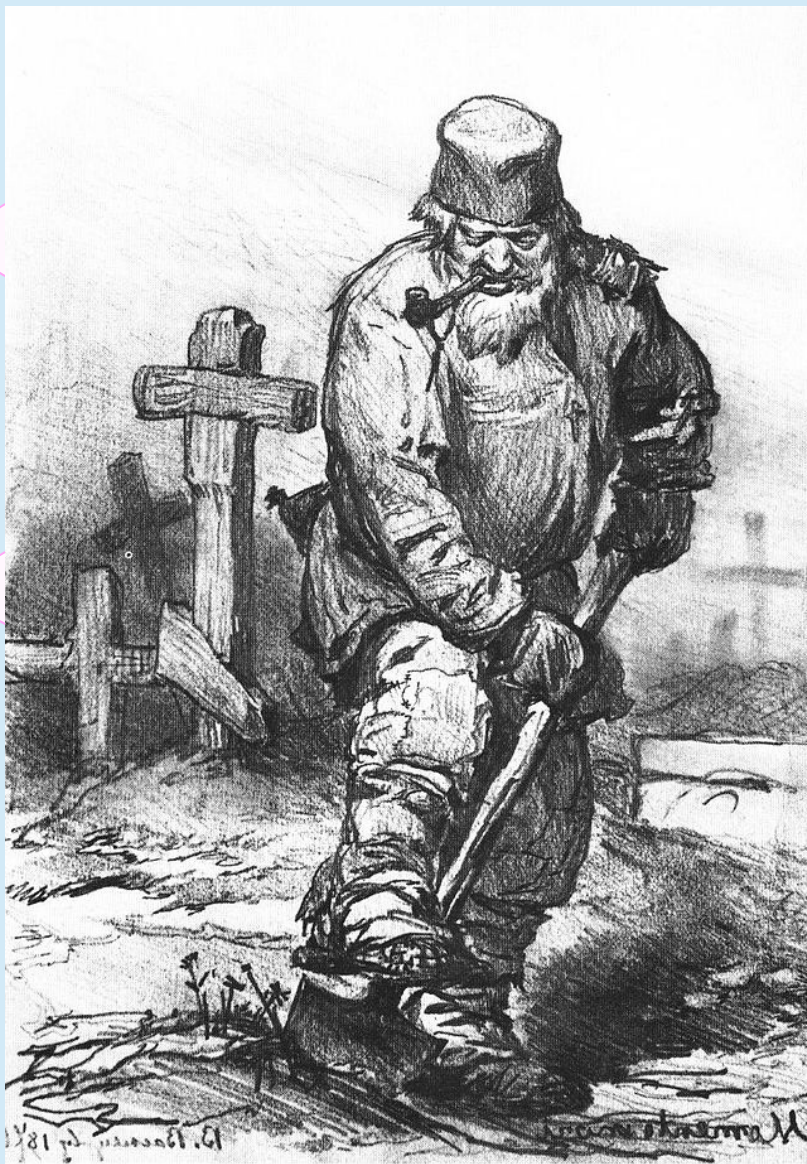
Záchranné balíčky získaly: Kypr

	Economic Adjustment Programme for Cyprus
Datum uzavření ¹⁾	26. dubna 2013
Poskytnuto na období	2013 – III/2016
Objem v mld. eur	10 (9 ESM + 1 MMF)

Zdroj: Evropská komise (DG Ecfm), 1) podpis Memorandum of Understanding

z ESM dosud uvolněno 4,5 mld. € (naposledy 27.9.2013)

A hrobníkoví z lopaty utekly??

*silná bankovní krize
v roce (jaro) 2013*

*2. nejvyšší dluh v EU
dlouhodobě nízký růst HDP*

3.

Závěrečné dějství řecké tragédie se blíží

Záchranné balíčky Řecku aneb repete

	1. balíček (First Economic Adjustment Programme for Greece)	2. balíček (Second Economic Adjustment Programme for Greece)
Schválení Euroskupinou¹⁾	2. květen 2010	14. březen 2012
Poskytnuto na období	V/2010 až VI/2013	III/2012 až XII/2014 ²⁾
Objem v mld. eur	73,0 ³⁾	164,5 ⁴⁾
z toho eurozóna	52,9 (Greek Loan Facility – bilaterální půjčky mezi státy EMU a Řeckem)	144,7 (European Financial Stability Facility - euroval)
z toho MMF	20,1	19,8

Zdroj: Evropská komise (DG Ecfm), 1) ministři financí členských států eurozóny, 2) **záchranný program prodloužen do II/2015**, 3) původní objem byl stanoven na 110 miliard eur (80 mld. bilaterální půjčky států eurozóny + 30 mld. MMF), ale částka byla vyčerpána jen z 73 miliard a zbytek byl převeden do 2. záchranného balíčku, 4) skládá se z nevyčerpané částky v prvním záchranném balíčku (sníženém o 2,7 mld. eur za neúčast Slovenska, Portugalska a Řecka) a dodatečných 130 mld. eur.

v únoru EU rozhodla o **prodloužení do VI/2015**

Parlamentní volby vyvolaly politickou krizi v EU – Řekové již nechtějí šetřit

Výsledky předčasných voleb do řeckého parlamentu z **25. ledna 2015**

	Podíl hlasů	Počet křesel		Podíl hlasů	Počet křesel
SYRIZA	36,34	149	Komunistická strana Řecka	5,47	15
Nová demokracie	27,81	76	Nezávislí Řekové	4,75	13
Zlatý úsvit	6,28	17	Panhelénské socialistické hnutí	4,68	13
Řeka	6,05	17			

Zdroj: Ministerstvo vnitra Řecka

- Zvítězila radikální levicová strana **Syriza** vedená **Alexisem Tsiprasem**
- Koaličním partnerem strany **Syriza** jsou **Nezávislí Řekové**
➔ celkem **162 hlasů** v parlamentu

Reakcí na volby byly výprodeje

- kurz eura se dále propadl
- oslabovaly i řecké státní dluhopisy a akcie
- obavy vzbuzoval především ekonomický program Syrize

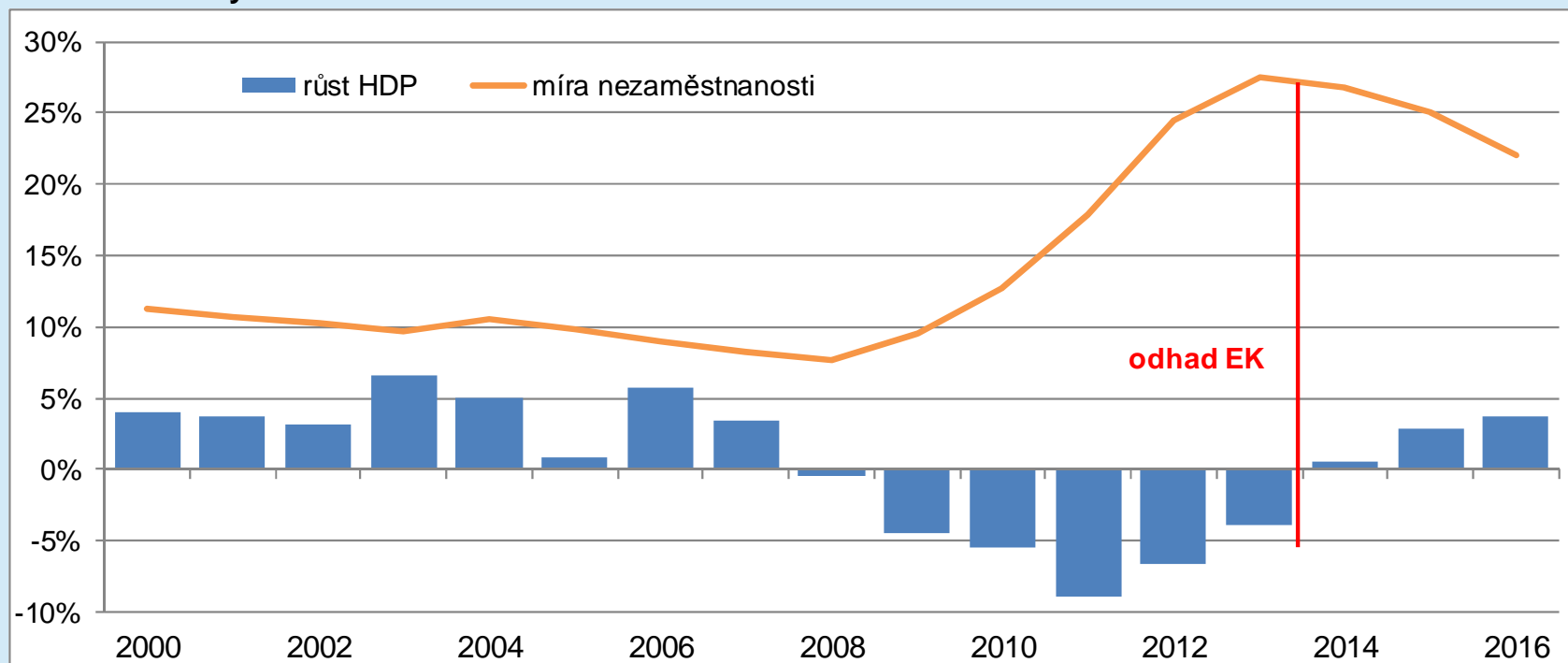
Hlavní body ekonomického programu Syrize

- **Odepsání velké části veřejného dluhu**, aby se stal udržitelným, obdobně jako byl dluh odepsán Německu v roce 1953; splátky zbývajících dluhu platit "růstem"
- **Elektřina zdarma** 300 tisícům domácností pod hranicí chudoby, **dotace na jídlo** 300 tisícům rodin bez příjmu, **dotace na bydlení a nájmy**
- Znovuzavedení **13. důchodů** 1,2 milionu důchodců
- **Snížení spotřební daně** na topení a naftu
- Zrušení rovné daně z nemovitosti a **zavedení daně na větší nemovitosti**
- Zrušení daně z příjmu do 12 tisíc euro ročně a **zavedení daňové progresse**
- Úleva dlužníkům od dluhů prostřednictvím jejich restrukturalizace
- **Zvýšení minimální mzdy** na 751 euro
- Zavedení pracovních **opatření na ochranu zaměstnanců** a ztížení propouštění zaměstnanců

Zdroj: představení vládního programu Syrize Alexisem Tsiprasem na konferenci v Soluni 15.9.2014

Řecká ekonomická tragédie od r. 2008

Růst ekonomiky a nezaměstnanost v Řecku

Zdroj: Eurostat, Evropská komise

Kdy dojdou Řecku peníze? Za týden nebo za 14 dní?

2. záchranný balíček **prodloužen do června 2015**

- zbývající pomoc ve výši **7,2 miliard eur** zatím nebyla uvolněna

spekulace, kdy Řecku **dojdou peníze**

- **9. dubna?** Varufakis: splátku MMF 470 mil. € uhrazena
- **20. dubna?** (Reuters dle interního zdroje)

Řecko musí předložit seznam reforem a úspor

náměstci MF eurozóny (středa): Řecko má šest pracovních dní na přepracování seznamu reforem

*24.4. zasedání
Euroskupiny rozhodne*

Pomůže Řecko místo EU Rusko?

premiér Tsipras ve středu **v Rusku** u prezidenta Putina a jednali o

~~spekulace médií: **Moskva nabídne půjčku a levnější plyn** výměnou za řecké veto prodloužení hospodářských sankcí, konec sankcí na řecké potraviny~~

tiskové prohlášení: **obecné témata** hospodářské spolupráce, účast ruských firem na řecké privatizace, spolupráce na stavbě ropovodu Turkish Stream, investice do řecké infrastruktury....

Nastane odchod Řecka z eurozóny?

Možné scénáře vývoje:

a) Reál politika a pragmatismus zvítězí (35 %)

b) EU v obavě o „evropský Lehman Brothers“ ustoupí (20 %)

c) Připravte rotačky na novou řeckou drachmu (45 %)

Kontakt

Ing. Jan Jedlička

manažer EU Office

Česká spořitelna, a.s.

Olbrachtova 1929/62 • 140 00 Praha 4

tel.: +420 956 718 014 • fax: +420 224 641 301

e-mail: jjedlicka@csas.cz

www.csas.cz/eu

Děkuji za pozornost !